

แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนด้านกฎหมายในยุคดิจิทัล
โดยใช้บริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์
Development Approach for Legal Instruction in Digital Age by
Applying Streaming Services and Online Media

สุรัชย์ อุฬารวงศ์*

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

เลขที่ 80 หมู่ที่ 9 ตำบลบ้านคู้ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100

Surachai Ulanwong

Faculty of Law, Chiang Rai Rajabhat University

80 Moo 9, Bandu Sub-district, Mueang District, Chiang Rai Province 57100

Email: jengpyu@gmail.com

Received: November 7, 2024

Revised: January 16, 2025

Accepted: January 20, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำเสนอกฎหมายในแพลตฟอร์มการบริการสตรีมมิ่ง ความคิดเห็นของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเกี่ยวกับการนำบริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนด้านกฎหมาย และแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนด้านกฎหมายในยุคดิจิทัลโดยใช้บริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานโดยเน้นเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากการบริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์รวมทั้งข้อมูลเชิงปริมาณที่เก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 272 คน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า สารเนื้อหาทางกฎหมายในซีรีส์ ภาพยนตร์ และสารคดีในแพลตฟอร์มการบริการสตรีมมิ่งได้นำเสนอคดีในหลากหลายรูปแบบที่สามารถเชื่อมโยงกับกฎหมายแพ่ง กฎหมายอาญา และกฎหมายมหาชน ซึ่งครอบคลุมระบบการพิจารณาคดี การกำหนดประเด็นข้อพิพาทและการพิสูจน์ การสืบพยาน การพิพากษาคดี และสภาพบังคับ นอกจากนี้ นักศึกษามีความสนใจและความพร้อมในการเรียนรู้เนื้อหาสาระในการเรียนรู้ด้านกฎหมายจากภาพยนตร์กฎหมาย ซีรีส์กฎหมาย สารคดีกฎหมายหรืออาชญากรรมที่มีเค้าโครง

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

จากเหตุการณ์จริง โดยนักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสนใจกิจกรรมและรูปแบบการเรียนรู้ในลักษณะของการสอนแบบบรรยายซึ่งชี้ให้เห็นว่านักศึกษายังคงให้ความสำคัญกับการรับข้อมูลจากผู้สอนเป็นหลัก ดังนั้น การนำเสนอแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนด้านกฎหมายในยุคดิจิทัลโดยใช้บริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้สอนควรพิจารณาใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยเน้นการสอนแบบบรรยายกับการเรียนแบบอื่น ๆ รวมทั้งเลือกสื่อการสอนที่จะนำมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและประเด็นกฎหมายที่ใช้ในการเรียนการสอนโดยใช้บริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียนต่อไป

คำสำคัญ: การเรียนการสอนด้านกฎหมาย, สตรีมมิ่ง, สื่อออนไลน์

Abstract

This research aimed to study the presentation of laws on streaming service platforms, investigate opinions of students of the Faculty of Law, Chiang Rai Rajabhat University on the application of streaming services and online media in law education, and explore the development of law education in the digital era using streaming services and online media. This research was a mixed-method study that focused on collecting qualitative data from studies and data gathered from streaming services and online media, as well as quantitative data collected through questionnaires from a sample of 272 law students at Chiang Rai Rajabhat University. The findings for this research revealed that the content of laws presented in series, movies, and documentaries on streaming service platforms. These media presented various cases that could be linked to civil law, criminal law, and public law, covering adjudication systems, dispute issues, the burden of proof, witness examination, case judgments, and enforcement. Moreover, students were interested and prepared to learn legal content from legal movies, series, and real crime documentaries. Most students were interested in activities and learning styles in the form of lectures, which indicated that students still primarily emphasized receiving information from the instructor. Therefore, based on the results of this research, the development approach for law education in the digital era using streaming services and online media could emphasize that instructors should consider using a blended teaching approach, focusing on lectures combined with other learning styles, and selecting teaching materials that were consistent with the content and legal issues for learning by using streaming services and online media appropriate to the content and the learners.

Keywords: Legal instruction, Streaming, Online media

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในช่วงที่ผ่านมา ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวทางการดำเนินชีวิตรูปแบบเดิมสู่รูปแบบใหม่ที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในด้านการทำงาน¹ การเรียน การศึกษา การเดินทาง การจับจ่ายใช้สอย และการดำเนินธุรกิจ ซึ่งผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย พบว่า การใช้อินเทอร์เน็ตของคนไทยมีอัตราสูงมากขึ้นเฉลี่ยที่ 11.25 ชั่วโมงจากเดิมที่มีการใช้งานมากกว่า 6 ชั่วโมง (ปี พ.ศ. 2563 เทียบกับปี พ.ศ. 2560) โดยกลุ่มประชากรนักเรียนหรือนักศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตโดยเฉลี่ยต่อวันและนิยมทำกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ตมากขึ้นครอบคลุมด้านการเรียนออนไลน์แทนการเรียนในห้องเรียน (ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019) สำหรับกิจกรรมที่ได้รับความนิยมใช้งานผ่านทางอินเทอร์เน็ต 5 อันดับแรก ได้แก่ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ การดูโทรทัศน์ ดูลิขสิทธิ์ ภาพยนตร์ ฟังเพลงออนไลน์ การค้นหาข้อมูลออนไลน์ การติดต่อสื่อสารออนไลน์ และการรับ-ส่งอีเมล นอกจากนี้ แพลตฟอร์มที่ใช้ในการดูภาพยนตร์ออนไลน์แบบมีค่าบริการรายเดือนที่ได้รับความนิยม คือ เน็ตฟลิกซ์ (Netflix) วิว (Viu) ทรู ไอดี (True ID) เอไอเอสเพลย์ (AIS Play) และวีทีวี (WeTV)² นอกจากนี้ ภูมิภาคเอเชียและโอเชียเนียเป็นตลาดผู้ชมขนาดใหญ่ที่มีการเติบโตของการบริการส่งผ่านข้อมูลผ่านโครงข่ายอินเทอร์เน็ต (OTT) อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562-2566³ จากแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของผู้ชมที่สนใจรับชมเนื้อหาได้ตลอด 24 ชั่วโมง ในรูปแบบดิจิทัลและใช้บริการสตรีมมิ่งก่อบริการแข่งขันอย่างเข้มข้นในตลาดปัจจุบัน⁴ ทำให้ผู้ให้บริการสตรีมมิ่งเร่งพัฒนาคุณภาพของเนื้อหาและแพลตฟอร์มของตนเองอย่างก้าวกระโดดเพื่อเข้ามามีบทบาทในการนำเสนอความหลากหลายตามรูปแบบการใช้บริการหรือเนื้อหาที่ตอบโจทย์และสอดคล้อง

¹ สมฤกษ์ การวิวัฒน์, “การพัฒนาแบบการแก้ปัญหาฝ่าวิกฤตโควิด-19 และความท้าทายภาคอุตสาหกรรม SMEs,” วารสารนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 8, ฉ.2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2567): 156-178, <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/lawcrru/article/view/273583>, สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2567.

² กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, สำนักยุทธศาสตร์, รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2563, (กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2563), 24-27, <https://www.etda.or.th/Useful-Resource/publications/Thailand-Internet-User-Behavior-2020.aspx>, สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2564.

³ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, “คาดการณ์จำนวนผู้ชมทีวีออนไลน์ OTT เปรียบเทียบสภาพตลาดโลกและ OTT ไทย (2019-2023),” ม.ป.ป., <https://broadcast.nbtc.go.th/data/academic/file/620800000002.pdf>, สืบค้นเมื่อ 26 ตุลาคม 2564.

⁴ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน), “Future of Entertainment โลกความบันเทิงแห่งอนาคต,” ม.ป.ป., https://www.scb.co.th/th/personal-banking/stories/business-maker/future-of-entertainment.html?MRK_CMPG_SOURCE=wcc-, สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2564.

กับพฤติกรรมของผู้ใช้บริการเพิ่มมากขึ้น เช่น ซีรีส์ สารคดี ภาพยนตร์ขนาดสั้น ภาพยนตร์ขนาดยาว รายการที่เจาะลึกตามความสนใจของผู้ชม และเนื้อหาต้นฉบับ เป็นต้น⁵

ในมิติด้านการจัดการศึกษาเพื่อรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น การพิจารณาปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาได้กลายเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทที่แต่ละแห่งมีอยู่โดยปรับเปลี่ยนจากการเรียนในห้องสู่การเรียนผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์หรือการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยง ลดความเครียด และผลกระทบเชิงลบต่อสภาพจิตใจและสุขภาพของผู้เรียนที่อาจเกิดขึ้นในสถาบันการศึกษาได้ ดังนั้น การเรียนรู้ด้านกฎหมายโดยใช้บริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์จึงอาจเป็นอีกแนวทางหนึ่งสำหรับการจัดการเรียนการสอนในด้านกฎหมายในยุคดิจิทัลด้วยการนำเสนอเนื้อหาทางกฎหมายและกระบวนการที่เกี่ยวข้องรวมทั้งกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ขนาดใหญ่ที่สร้างความเพลิดเพลินและสร้างองค์ความรู้ในหลายมุมมองให้กับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม โดยมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมก็เป็นได้

จากแนวโน้มความนิยมของการทำกิจกรรมผ่านช่องทางออนไลน์ที่เพิ่มขึ้นรวมทั้งการเล็งเห็นความสำคัญของการเรียนการสอนเพื่อสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในหลากหลายมิติ การสร้างโอกาสจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และการพัฒนาการเรียนการสอนที่นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของคนในปัจจุบัน งานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นการศึกษารูปแบบการนำเสนอข้อมูลด้านกฎหมายจากแพลตฟอร์มสตรีมมิ่ง การรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมาย และการหาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนด้านกฎหมายโดยใช้บริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์ เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้รับความบันเทิง ควบคู่กับการเรียนรู้ และคิดวิเคราะห์ผ่านการนำเสนอข้อมูลเนื้อหาทางกฎหมายที่ได้รับการนำเสนอผ่านสื่อออนไลน์ในหลากหลายมุมมอง และสามารถเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับกฎหมายจากทั่วโลกผ่านแพลตฟอร์มการบริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์ได้ในยุคดิจิทัลต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการนำเสนอกฎหมายในแพลตฟอร์มการบริการสตรีมมิ่ง

1.2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงรายเกี่ยวกับการนำบริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนด้านกฎหมาย

1.2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนด้านกฎหมายในยุคดิจิทัลโดยใช้บริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์

⁵ ปรีดี ฤกษ์วลีกุล, “ยอดผู้สมัครบริการสตรีมมิ่งทั่วโลก พุ่งสูงกว่า 1,000 ล้านคนแล้ว,” 2564, <https://www.beartai.com/buzz/571139>, สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2564.

1.3 ทฤษฎี และสมมุติฐานการวิจัย

1.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายกับการบริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์⁶

กฎหมายอาญา เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการป้องกันสังคมให้เกิดความสงบเรียบร้อยโดยกำหนดว่าการกระทำใดเป็นความผิดอาญาและกำหนดโทษของผู้ฝ่าฝืน ลักษณะสำคัญของกฎหมายดังกล่าว คือ มีการกำหนดความผิดชัดแจ้งและไม่มีผลบังคับย้อนหลังที่เป็นโทษแก่ผู้กระทำความผิด สำหรับโทษทางอาญามี 5 ชนิด คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับและริบทรัพย์สิน ทั้งนี้ การกระทำความผิดทางอาญามีบางกรณีที่กฎหมายยกเว้นโทษและยกเว้นความผิด

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จำแนกเป็นกฎหมายแพ่ง คือ กฎหมายที่ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของบุคคล เช่น เรื่องสภาพบุคคล ทรัพย์สิน นิติกรรม ครอบครัว และมรดก เป็นต้น การกระทำความผิดทางแพ่งถือว่าเป็นการละเมิดต่อบุคคลที่เสียหายโดยเฉพาะ ส่วนกฎหมายพาณิชย์ คือ กฎหมายว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของบุคคล อันเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการเศรษฐกิจและการค้า โดยวางระเบียบเกี่ยวพันทางการค้าหรือธุรกิจระหว่างบุคคล เช่น การตั้งหุ้นส่วนบริษัท การประกอบการรับขน และเรื่องเกี่ยวกับตัวเงิน กฎหมายว่าด้วยการซื้อขาย การเช่าทรัพย์สิน การจำนอง การจำนำ เป็นต้น ซึ่งกฎหมายแพ่งและกฎหมายพาณิชย์ของประเทศไทยได้บัญญัติรวมเป็นกฎหมายฉบับเดียวกัน

กฎหมายมหาชน คือ กฎหมายที่มีความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับรัฐที่อาศัยอำนาจมหาชน ในการก่อกำเนิดสัมพันธ์ขึ้น โดยที่เนื้อหาในการก่อให้เกิดนิติสัมพันธ์นั้น ต้องมีลักษณะของการใช้อำนาจมหาชนเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลที่ว่าด้วยผลประโยชน์ส่วนรวมต้องอยู่เหนือผลประโยชน์ส่วนตน และการลงโทษบังคับให้เกิดผลประโยชน์ส่วนรวมต้องมีกฎหมายบังคับให้อำนาจไว้ และเพื่อที่จะบริหารให้เกิดผลต่อส่วนรวมต้องให้อำนาจรัฐในการที่จะออกกฎหมายบังคับใช้ด้วย

1.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริการสตรีมมิ่ง

สตรีมมิ่ง คือ การเล่นไฟล์มัลติมีเดีย (วิดีโอหรือเสียง) ผ่านอินเทอร์เน็ตจากช่องทางที่ให้บริการสตรีมมิ่ง โดยไม่ต้องมีการดาวน์โหลดจนครบไฟล์ ซึ่งการเล่นไฟล์มัลติมีเดียจากอินเทอร์เน็ตด้วยเทคนิคสตรีมมิ่งทำให้สามารถแสดงผลข้อมูลได้ก่อนที่ไฟล์ทั้งหมดจะถูกส่งผ่านเข้ามายังเครื่องคอมพิวเตอร์หรือมือถือ ทั้งนี้ การทำให้เทคนิคสตรีมมิ่งสามารถเล่นไฟล์มัลติมีเดียได้อย่างสมบูรณ์นั้น ความเร็วของอินเทอร์เน็ตและประสิทธิภาพของอุปกรณ์เป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับการแสดงผลข้อมูล เพราะการประมวลผลนั้นอาจเกิดปัญหาการกระตุก

⁶ ดิเรก ครอบสมาคม, *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย*, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2552), 193-194.

ดิเรก ครอบสมาคม, *ความรู้ทั่วไปและหลักการพื้นฐานทางกฎหมาย*, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2564), 100-101, 211-213.

หรือ การหยุดเป็นระยะของวิดีโอและเสียงได้เช่นกัน⁷ การให้บริการสตรีมมิ่งมีหลายรูปแบบ เช่น วิดีโอสตรีมมิ่ง (การรับชมวิดีโอผ่านหลากหลายช่องทางโดยใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลาง)⁸ มิวสิคสตรีมมิ่ง (การฟังเพลงออนไลน์โดยใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางซึ่งสามารถรับฟังฟรีหรือดาวน์โหลดเก็บไว้ฟังได้แต่ไม่อนุญาตให้แจกจ่ายไฟล์)⁹ โลฟสตรีมมิ่ง (การถ่ายทอดสดทั้งเสียงและภาพผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ โดยใช้เครือข่ายระบบอินเทอร์เน็ต)¹⁰

1.3.3 รูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ คือ สภาพของการเรียนการสอนที่ได้รับการจัดการไว้อย่างเป็นระบบ¹¹หรือเป็นกลวิธีการสอนเฉพาะที่ถูกออกแบบโดยมีพื้นฐานจากทฤษฎีการเรียนรู้และการจูงใจเพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ได้¹² ทั้งนี้รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีหลากหลายรูปแบบซึ่งมีกระบวนการหรือวิธีการดำเนินการที่แตกต่างกันไปเพื่อให้ผู้สอนนำมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม อาทิ 1) คอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) ที่มีการให้ความสำคัญกับผู้เรียนได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจด้วยตัวเอง 2) รูปแบบการสอนในกลุ่มที่ใช้การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เป็นรูปแบบการสอนที่ใช้ประโยชน์จากการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (เช่น รูปแบบการสอนแบบบทบาทสมมติเพื่อนเรียน เป็นต้น) 3) รูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่นักเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้โดยครูมีหน้าที่อำนวยความสะดวก (เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นต้น) และ 4) รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลางที่ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเตรียมเนื้อหาและควบคุมทุกขั้นตอนของการเรียนการสอน (เช่น รูปแบบการสอนตรง รูปแบบการสอนความคิดรวบยอด และรูปแบบการสอนแบบบรรยาย เป็นต้น)¹³

⁷ มหาวิทยาลัยมหิดล, สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้, “สตรีมมิ่ง (Streaming),” 2561, <https://il.mahidol.ac.th/th/i-learning-clinic/computer-articles/สตรีมมิ่ง-streaming/>, สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2567.

⁸ Wealthy CONNEX, “ศึกธุรกิจ Video Streaming ระดับโลกระหว่าง Netflix Disney + และ Apple TV+,” 2562, <https://wconnex.bualuang.co.th/s/article/videostreamingbattle?language=th>, สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2567.

⁹ ธนากร เลิศสุดวิชัย, “ทำความเข้าใจกับ Music Streaming คืออะไร เปรียบเทียบ 3 ค่ายยักษ์ Spotify, Apple Music และ Joox. Digital Wow Marketing,” 2560, <https://digitalmarketingwow.com/2017/08/25/music-streamingคืออะไร/#gsc.tab=0>, สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2567.

¹⁰ Visual Audio Network, “Live Streaming คืออะไร,” 2021, <https://www.vaninter.com/2021/03/29/what-is-live-streaming/>, accessed November 1, 2024.

¹¹ ทิศนา ขัมมณี, ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540), 221.

¹² Paul Duane Eggen and Donald P. Kauchak, *Strategies and Models for Teachers Teaching Content and Thinking Skills*, 5th ed., (Boston: Pearson Education Inc., 2006).

¹³ Bruce Joyce and Masha Weil, *Model of Teaching*, (Toronto: Allyn & Bacon, 1996), 11.
Richard I. Arends, *Learning to Teach*, 5th ed., (Singapore: McGraw-Hill, 2001), 25.

1.3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิโรจน์ สุทธิสีมา¹⁴ กล่าวว่า ความเปลี่ยนแปลงได้เกิดขึ้นกับมาตรฐานการผลิตภาพยนตร์ซึ่งรับอิทธิพลจากประเทศตะวันตกโดยมีการผสมผสานระหว่างความเป็นสากลกับเอกลักษณ์ของความเป็นท้องถิ่น รวมทั้งจากวิถีคิดแบบผู้ชมเป็นศูนย์กลางที่ทำให้หันมาให้ความสนใจความต้องการเดิมของผู้รับชมภาพยนตร์กลุ่มใหญ่ และการสร้างความหลากหลายจากข้อมูลที่ค้นพบจากผู้ชมกลุ่มใหม่

รณรงค์ สามสาหร่าย¹⁵ กล่าวว่า เน็ตฟลิกซ์สามารถตอบสนองรสนิยมในการเลือกชมภาพยนตร์ของผู้ชมได้ การรับชมสื่อผ่านแอปพลิเคชันและเว็บไซต์เน็ตฟลิกซ์ทำให้เกิดการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีความเหมาะสมกับรูปแบบการใช้ชีวิตแต่ละวัน ซึ่งการเรียนรู้จากช่องทางดังกล่าวอาจเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการเพิ่มพูนองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างเพลิดเพลินได้

สรารุณี ทองศรีคำ¹⁶ กล่าวว่า การรับชมภาพยนตร์สตรีมมิ่งมีปริมาณเยอะและหลากหลายเป็นการขยายขอบเขตความรู้ของตนเองได้อีกทางหนึ่ง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่นในสังคมออนไลน์ การแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากการรับชมเนื้อหาได้

กัลยา บุรณศิริจรรฐ¹⁷ กล่าวว่า วิดีโอสตรีมมิ่งถือเป็นเครื่องมือการสอนเสริมที่มีประสิทธิภาพ จากการสอนหลักสูตรภาษาอังกฤษขั้นพื้นฐานผ่านวิดีโอสตรีมมิ่ง สามารถช่วยปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน และนักเรียนมีทัศนคติเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของทั้งการสตรีมวิดีโอและการเรียนหลักสูตรผ่านวิดีโอสตรีมมิ่ง

สุรัชย์ อุฬารวงศ์¹⁸ นำเสนอรูปแบบหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ด้านกฎหมาย PENCIL Model ซึ่งเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ต้องมีความสอดคล้องกับบริบท สภาพการณ์ กฎหมาย และความต้องการโดยเน้นการเสริมสร้างความรู้หลากหลายรูปแบบ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ไม่เน้นข้อมูลเชิงวิชาการมากเกินไป การเสวนาปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข มีรูปแบบการเรียนรู้ที่ผสมผสานกันระหว่างการบรรยาย การอภิปรายกลุ่มย่อย การนำเสนอกรณีตัวอย่าง การนำเสนอความคิดเห็นหรือประสบการณ์ และการเน้นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นควบคู่กับการนำเสนอแนวทางแก้ไขที่เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริง

¹⁴ วิโรจน์ สุทธิสีมา, “ความเปลี่ยนแปลงของสื่อสตรีมมิ่งในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย: มุมมองจากกลุ่มผู้สร้างและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง,” *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้* 9, ฅ.2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2564): 104-120.

¹⁵ รณรงค์ สามสาหร่าย, “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกชมภาพยนตร์ออนไลน์ผ่าน Netflix,” (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2563).

¹⁶ สรารุณี ทองศรีคำ, “ประสบการณ์ความบันเทิงของภาพยนตร์สตรีมมิ่งและการปรับตัวของธุรกิจภาพยนตร์ในประเทศไทย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2564).

¹⁷ กัลยา บุรณศิริจรรฐ, “ผลการใช้สื่อสตรีมมิ่งวิดีโอในการสอนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน,” *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น* 8, ฅ.1 (มิถุนายน-พฤศจิกายน 2557): 121-131.

¹⁸ สุรัชย์ อุฬารวงศ์, *การจัดการเรียนรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย*, (รายงานการวิจัย), เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2555, 108.

ด้วยยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ถูกออกแบบและเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับบริบทหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้อง การสร้างความหลากหลายและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ค้นพบจากสื่อผ่านการเรียนรู้ในรูปแบบที่ต่างกันไปตามเครื่องมือหรือสื่อที่นำมาประยุกต์ใช้จึงเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญ เช่นเดียวกับการบริการสตรีมมิ่งที่น่าเสนอเนื้อหาสาระหลากหลายเพื่อรองรับความต้องการของผู้ชมอาจกลายเป็นเครื่องมือของการเพิ่มโอกาสในการเชื่อมโยงการเรียนรู้ด้านกฎหมายที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเพลิดเพลิน

1.3.5 สมมุติฐานการวิจัย

นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมีความคิดเห็นในเชิงบวกกับการนำบริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนด้านกฎหมาย

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตการวิจัย จำแนกเป็น 1) ขอบเขตด้านเนื้อหาซึ่งครอบคลุมประเด็นด้านการนำเสนอกฎหมายในแพลตฟอร์มการบริการสตรีมมิ่ง ความคิดเห็นของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเกี่ยวกับการนำบริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนด้านกฎหมาย และแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนด้านกฎหมายในยุคดิจิทัลโดยใช้บริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์ 2) ขอบเขตด้านพื้นที่วิจัย ซึ่งดำเนินการเก็บข้อมูลในคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย และ 3) ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างซึ่งกำหนดประชากร คือ นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวนทั้งหมด 405 คน และมีขนาดกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 201 คน

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานโดยเน้นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากการบริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์ที่ศึกษาเป็นหลักโดยคัดเลือกแพลตฟอร์มที่น่าเสนอเนื้อหาสาระสำคัญที่เชื่อมโยงกับกฎหมายในหลากหลายประเด็น เช่น แพลตฟอร์มเน็ตฟลิกซ์ (Netflix) แพลตฟอร์มวีว (Viu) แพลตฟอร์มดิสนีย์พลัส ฮอตสตาร์ (Disney+ Hotstar) และแพลตฟอร์มเอชบีโอ โก (HBO Go) เป็นต้น และใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณในประเด็นความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลด้วยความสมัครใจเพื่อเป็นข้อมูลเพิ่มเติมครอบคลุมข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย กำหนดประชากรสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเป็นนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวนทั้งหมด 405 คน (ข้อมูล

นักศึกษาทุกชั้นปี ปีการศึกษา 2563)¹⁹ ซึ่งได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบ เฉพาะเจาะจงกับกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 201 คน (การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามานะ²⁰ และกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ 95%)

สำหรับเครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ (แบบสอบถาม) กำหนดลักษณะคำถามปลายปิด และคำถามปลายเปิด โดยจำแนกประเด็นคำถามออกเป็น 3 ตอน ซึ่งประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไปและพฤติกรรมการใช้บริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์ 2) ข้อมูลความสนใจ ความพร้อม และความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำบริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์มาใช้ในการเรียนการสอนด้าน กฎหมายในยุคดิจิทัล และ 3) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทั้งนี้ เครื่องมือดังกล่าวได้รับการทดสอบ ความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้องของข้อ คำถามและวัตถุประสงค์ (ผลรวม IOC เฉลี่ยเท่ากับ 0.958) และทำการทดสอบความเที่ยง ภายหลังจากที่ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว โดยทำการทดสอบ กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความใกล้เคียงกันจำนวน 30 คน จากผลการทดสอบประเด็นด้านความ สนใจ ความพร้อม และความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำบริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์มาใช้ในการ เรียนการสอนด้านกฎหมายในยุคดิจิทัล มีค่าความเที่ยงรวม = 0.860 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับดี และเป็นที่ยอมรับทางการวิจัย เนื่องจากมีค่ามากกว่า 0.70 ขึ้นไป²¹ และถือว่าเป็นเครื่องมือที่ สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในงานวิจัยได้

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล 2 รูปแบบ คือ 1) การวิเคราะห์เนื้อหาทำการจัดหมวดหมู่ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล สำหรับการนำเสนอกฎหมายผ่านบริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์ที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนด้านกฎหมายในยุคดิจิทัลโดยใช้บริการสตรีมมิ่งและสื่อ ออนไลน์ รวมทั้งข้อมูลจากคำถามที่มีลักษณะแบบปลายเปิด และ 2) สถิติเชิงพรรณนา ซึ่ง ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean: $\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

¹⁹ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, คณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน, รายงานการประเมินตนเอง สำนักวิชานิติศาสตร์ ปีการศึกษา 2563, (เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2564), 19, https://qa.crru.ac.th/report/CRRU_report2563.pdf, สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2567.

²⁰ Taro Yamane, *Statistics: An Introductory Analysis*, 3rd ed. (London: John Weather Hill, Inc., 1973), 727-728.

²¹ Jum C. Nunnally, *Psychometric Theory*, 2nd ed. (New York: McGraw-Hill, 1978),

Georgia Spiliotopoulou, "Reliability Reconsidered: Cronbach's Alpha and Paediatric Assessment in Occupational Therapy," *Australian Occupational Therapy Journal* 56, No.3 (May 19, 2009): 150-155, quoted in Feyza Nehir Oznur Muz et al., "Nicotine Use Awareness and Nicotine Insight Scale in Addicts: A Turkish Validity-Reliability Study," *The Turkish Journal on Addictions* 11, No.2 (July 17, 2024): 164-169.

1.6 ประโยชน์ที่จะได้รับ

1.6.1 ได้รูปแบบการนำเสนอกฎหมายในแพลตฟอร์มการบริการสตรีมมิ่งที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนด้านกฎหมาย

1.6.2 ได้ข้อมูลความคิดเห็นของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงรายเกี่ยวกับการนำบริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนด้านกฎหมาย

1.6.3 ได้แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนด้านกฎหมายในยุคดิจิทัลโดยใช้บริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์

2. ผลการวิจัย

2.1 การนำเสนอกฎหมายในแพลตฟอร์มการบริการสตรีมมิ่ง

แพลตฟอร์มสตรีมมิ่งในยุคปัจจุบันหรือยุคดิจิทัลมีอย่างหลากหลายให้ผู้สนใจได้เลือกชมเนื้อหาตามความสนใจของแต่ละบุคคลทั้งในรูปแบบของภาพยนตร์ สารคดี และซีรีส์ของประเทศไทย และต่างประเทศ มิติทางกฎหมายก็เช่นกันที่ถูกนำเสนอในมุมมองที่แตกต่างกันตามบริบทพื้นที่ วัฒนธรรม สังคม ระบบการทำงาน และความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ทั้งนี้ คอนเทนต์หรือเนื้อหาในเชิงกฎหมายที่น่าสนใจในแพลตฟอร์มออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวน สอบสวน การพิจารณาคดี และการว่าความในคดีประเภทต่าง ๆ อาทิ คดีแพ่ง และคดีอาญา เป็นต้น นำเสนอเป็นรายกรณีศึกษา ดังนี้

ตาราง 1 เนื้อหาสาระและการเชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายในปัจจุบัน

ชื่อเรื่อง/ แพลตฟอร์ม	เนื้อหาสาระ	กฎหมายและวิธีพิจารณาคดี		
		แพ่ง	อาญา	มหาชน
Anatomy of A Scandal (Netflix)	คดีล่วงละเมิดทางเพศ - การล่วงละเมิดทางเพศกรณีของการเมืองกับนักวิจัย รัฐสภา - เนื้อหาเชิงกฎหมาย อาทิ การพิจารณาคดี การรวบรวม หลักฐานและพยาน การตัดสินคดี ความเป็นอิสระ และการตอบสนองของสังคมเกี่ยวกับคดีที่เกิดขึ้น เป็นต้น		X	

ตาราง 1 (ต่อ)

ชื่อเรื่อง/ แพลตฟอร์ม	เนื้อหาสาระ	กฎหมายและวิธีพิจารณาคดี		
		แพ่ง	อาญา	มหาชน
Extraordinary Attorney Woo (Netflix)	คดีเรียกค่าสินไหมทดแทน - การเรียกค่าสินไหมทดแทนที่เกิดขึ้นระหว่างโรงแรมที่ รับจัดงานแต่งงานและครอบครัวเจ้าสาวที่ได้รับความ เสียหายจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในงานแต่งงาน - เนื้อหาเชิงกฎหมาย อาทิ การพิจารณาคดี การหา พยานหลักฐาน การตีความจากประมวลกฎหมาย และ การตัดสินคดี เป็นต้น	X		
	คดีในชุมชน - การเวนคืนที่ดินย่านโชด็อกเพื่อสร้างถนน ประชาชน ในชุมชนเมืองขนาดเล็กที่ยื่นฟ้องศาลเพื่อระงับโครงการ ก่อสร้างทางหลวงที่เป็นหนึ่งในแผนการพัฒนาเมืองซึ่ง อาจส่งผลกระทบต่อด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ที่เปลี่ยนแปลงหลังจากการก่อสร้างถนนรวมทั้ง เชื่อมโยงเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนอนุสรณ์สถานทาง ธรรมชาติของต้นแอ็กเบอร์รี่ที่มีอายุมากกว่า 500 ปี - เนื้อหาเชิงกฎหมาย อาทิ การพิจารณาคดี การหา พยานหลักฐาน การตีความจากประมวลกฎหมาย และ การตัดสินคดี เป็นต้น	X		
Juvenile Justice (Netflix)	คดีฆาตกรรม - ผู้พิพากษาศาลเยาวชนที่ตัดสินคดีของเยาวชนอายุไม่ เกิน 18 ปี ซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดร่วมกันฆ่าและพันศพ เด็กชายวัย 8 ปี - เนื้อหาเชิงกฎหมาย อาทิ การสืบค้นหาหลักฐาน เทคนิคและวิธีการที่ใช้ในการพิจารณาคดีกับเยาวชน สภาพแวดล้อมหรือครอบครัวในการเลี้ยงดู และการ ตัดสินคดีโดยความเป็นธรรม เป็นต้น		X	
Law School (Netflix)	คดีฆาตกรรม - การนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนที่ยกตัวอย่าง จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมรวมทั้งการฆาตกรรมที่ เกิดขึ้นในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงด้านการเรียนการ สอนกฎหมาย - เนื้อหาเชิงกฎหมาย อาทิ การพิจารณาคดีในศาล จำลองของโรงเรียน การคัดเลือกคณะลูกขุน การตัดสินคดี และพยานหลักฐานที่นำมาใช้ในการดำเนินคดี เป็นต้น		X	

ตาราง 1 (ต่อ)

ชื่อเรื่อง/ แพลตฟอร์ม	เนื้อหาสาระ	กฎหมายและวิธีพิจารณาคดี		
		แพ่ง	อาญา	มหาชน
Just Mercy (Netflix)	คดีฆาตกรรม - การฆาตกรรมที่มีการตัดสินโดยการประหารชีวิต (สร้างมาจากบันทึก Just Mercy: A Story of Justice and Redemption) โดยเน้นกรณีการตัดสินคดีที่เชื่อมโยงกับคนผิวสี - เนื้อหาเชิงกฎหมาย อาทิ การตัดสินคดีที่เชื่อมโยงกับคนผิวสี กระบวนการพิจารณาคดี การยื่นอุทธรณ์ของชายผิวดำที่กลายเป็นแพะรับบาป การบังคับใช้กฎหมายกับคนผิวสี และคำให้การของนักโทษ เป็นต้น		X	
Dark Waters (Netflix)	คดีสิ่งแวดล้อม - การนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการรั่วไหลของสารเคมีสู่ย่านที่พักอาศัย ซึ่งสารปนเปื้อนในแหล่งน้ำบริเวณพื้นที่กลบฝังขยะขององค์กรขนาดใหญ่ส่งผลกระทบต่อผู้อาศัยในเมืองและนำไปสู่การเสียชีวิตอย่างต่อเนื่อง (สร้างมาจากเรื่องจริงโดยเนื้อหาดัดแปลงมาจากบทความของนิตยสาร นีวส์แมก ไทมส์) - เนื้อหาเชิงกฎหมาย อาทิ การพิจารณาคดี การรวบรวมหลักฐาน และการฟ้องร้ององค์กรขนาดใหญ่เกี่ยวกับการปล่อยสารปนเปื้อนลงน้ำและก่อให้เกิดการสะสมสารพิษเป็นระยะเวลากว่า 40 ปี จนก่อให้เกิดผลกระทบต่อสัตว์พิษ และคน โดยมีระยะเวลาการฟ้องร้องยาวนานถึง 13 ปี เป็นต้น			X
Monsters Inside: The 24 Faces of Billy Milligan (Netflix)	คดีล่วงละเมิดทางเพศ - การล่วงละเมิดทางเพศและฆาตกรรมต่อเนื่องที่เกิดขึ้นบริเวณมหาวิทยาลัย รัฐโอไฮโอ ในปี ค.ศ. 1977 - เนื้อหาเชิงกฎหมาย อาทิ อาทิตเหตุล่วงละเมิดทางเพศและฆาตกรรมต่อเนื่องที่เกิดขึ้นบริเวณมหาวิทยาลัย รัฐโอไฮโอ ในปี ค.ศ. 1977 การประเมินความผิดปกติโดยจิตแพทย์ การดำเนินคดีทางกฎหมายกับผู้ที่มีสภาวะทางจิต เป็นต้น		X	
The Lincoln Lawyer (Netflix)	คดีฆาตกรรม - เศรษฐีนักพัฒนาเกมส์ที่ถูกกล่าวหาว่าฆ่าคนรักและผู้รักเชื่อมโยงกับคดีอื่น ๆ รวมทั้งการตัดสินบน และมาเฟีย - เนื้อหาเชิงกฎหมาย อาทิ การตัดสินคดีในชั้นศาลที่มีคณะลูกขุนและไม่มีคณะลูกขุน อำนาจและการตัดสินบน การสืบหาหลักฐาน และกระบวนการพิจารณาคดีในศาล เป็นต้น		X	

ตาราง 1 (ต่อ)

ชื่อเรื่อง/ แพลตฟอร์ม	เนื้อหาสาระ	กฎหมายและวิธีพิจารณาคดี		
		แพ่ง	อาญา	มหาชน
Doctor Lawyer (Disney+ Hotstar)	คดีทฤษฎีปฏิบัติ - การพิจารณาคดีคดีทฤษฎีปฏิบัติและมุมมองของการใช้แนวคิดทางจิตวิทยา - เนื้อหาเชิงกฎหมาย อาทิ การพิจารณาคดีเกี่ยวกับความผิดพลาดในการรักษาจนเป็นเหตุให้คนไข้เสียชีวิต จิตวิทยาที่นำมาใช้ในกระบวนการที่เกี่ยวข้อง และการต่อสู้คดีความ เป็นต้น		X	
Murder on the Orient Express (Disney+ Hotstar)	คดีฆาตกรรม - การฆาตกรรมบนรถไฟสายด่วนพิเศษของฝรั่งเศสที่เกี่ยวข้องกับการฆาตกรรมอำพรางที่เกิดขึ้นก่อนหน้านี้ - เนื้อหาเชิงกฎหมาย อาทิ ผู้ต้องสงสัยบนรถไฟด่วน การสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูล การสืบค้นเพื่อหาหลักฐาน เหตุจูงใจในการก่ออาชญากรรม และการสรุปข้อมูลจากหลักฐาน เป็นต้น		X	
Devil Judge (Viu)	คดีทำร้ายร่างกาย - การตัดสินคดีถูกเผยแพร่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมผ่านการจัดรายการพิจารณาคดี แบบเรียลลิตี้โชว์โดยนำการพิจารณาคดีตัดสินโทษภายในศาลมาถ่ายทอดสดออกอากาศและให้ประชาชนมีสิทธิตัดสินโทษให้แก่จำเลยในคดีนั้น ๆ ผ่านทางแอปพลิเคชันที่มีชื่อว่า DIKE การดำเนินการนี้จัดสร้างขึ้นโดยกลุ่มผู้มีอำนาจจากฝ่ายรัฐบาล และเจ้าของบริษัทขนาดใหญ่ของประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขระบบตุลาการ - เนื้อหาเชิงกฎหมาย อาทิ กระบวนการพิจารณาคดี การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน การบังคับใช้กฎหมาย และการตัดสินคดี เป็นต้น		X	
On the Line (Viu)	คดีโจรกรรมออนไลน์ - การโจรกรรมออนไลน์ และการหลอกลวงเงินผ่านทางโทรศัพท์ (Voice Phishing) - เนื้อหาเชิงกฎหมาย อาทิ กลเม็ดวิธีการหลอกลวงเหยื่อ กระบวนการวางแผนการหลอกลวง และการสืบหาพยานหลักฐาน เป็นต้น		X	

ตาราง 1 (ต่อ)

ชื่อเรื่อง/ แพลตฟอร์ม	เนื้อหาสาระ	กฎหมายและวิธีพิจารณาคดี		
		แพ่ง	อาญา	มหาชน
Military	คดีทำร้ายร่างกาย		X	
Prosecutor Doberman (Viu)	- การใช้ความรุนแรงในกองทัพ ระบบกองทัพ และ อำนาจทางการทหาร - เนื้อหาเชิงกฎหมาย อาทิ การหาหลักฐาน การ สืบพยาน และการพิจารณาคดีที่เกี่ยวกับทหารและ กองทัพ เป็นต้น			
Miss Sherlock (HBO Go)	คดีลักทรัพย์ - การลักทรัพย์ที่เชื่อมโยงกับการฆาตกรรมปริศนา การ ทำงานของนักสืบและผู้เชี่ยวชาญด้านอาชญากรรม จิตวิทยา - เนื้อหาเชิงกฎหมาย อาทิ การสืบพยานและหลักฐาน มูลเหตุจูงใจสำคัญ และการสรุปผลคดีที่เกิดขึ้น เป็นต้น		X	
The Outsider (HBO Go)	คดีฆาตกรรม - การฆาตกรรมที่อาจเชื่อมโยงกับเรื่องราวเหนือ ธรรมชาติ ซึ่งฆาตกรที่ถูกจับมีพยานและหลักฐานที่บ่ง บอกถึงความบริสุทธิ์ของตนเอง - เนื้อหาเชิงกฎหมาย อาทิ หลักฐานที่เชื่อมโยงเหตุ ฆาตกรรม การพิสูจน์หลักฐาน แรงจูงใจและประวัติใน การก่ออาชญากรรม และการใช้หลักจิตวิทยาและนิติ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น		X	

จากตารางดังกล่าวข้างต้น พบว่า ซีรีส์ ภาพยนตร์ และสารคดี ที่นำเสนอคดีในรูปแบบหลากหลาย อาทิ คดีล้วงละเมิดทางเพศ คดีเรียกค่าสินไหมทดแทน คดีฆาตกรรม คดีสิ่งแวดล้อม คดีล้วงละเมิดทางเพศ คดีทุเรชปฏิบัติ คดีโจรกรรมออนไลน์ คดีทำร้ายร่างกาย และคดีลักทรัพย์ สามารถเชื่อมโยงกับกฎหมายและวิธีพิจารณาคดีได้ 3 ประเภท ได้แก่ กฎหมายและวิธีพิจารณาคดีแพ่ง กฎหมายและวิธีพิจารณาคดีอาญา และกฎหมายและวิธีพิจารณาคดีเกี่ยวกับกฎหมายมหาชน ทั้งในประเด็นเกี่ยวกับการพิจารณาคดี การรวบรวมหลักฐานและพยาน การตัดสินคดี การตีความจากประมวลกฎหมาย การตัดสินคดี การยกคดีที่เกิดขึ้นในสังคมมาเป็นกรณีศึกษาในเทคนิคและวิธีการที่ใช้ในการพิจารณาคดี รูปแบบการเรียนการสอนที่ยกตัวอย่างจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม การบังคับใช้กฎหมาย แรงจูงใจและประวัติในการก่ออาชญากรรม และการใช้หลักจิตวิทยาและนิติวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ทั้งนี้ ซีรีส์ ภาพยนตร์ และสารคดีดังกล่าวข้างต้น สามารถรับชมผ่านผู้ให้บริการสตรีมมิ่งโดยมีค่าบริการรับชมที่แตกต่างกัน

2.2 ความคิดเห็นของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเกี่ยวกับการนำบริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนด้านกฎหมาย

2.2.1 ข้อมูลทั่วไปและพฤติกรรมการใช้บริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายจำนวนทั้งหมด 272 คน เป็นนักศึกษาเพศหญิง จำนวน 149 คน (ร้อยละ 54.8) และเพศชาย จำนวน 123 คน (ร้อยละ 45.2) โดยจำแนกเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 122 คน (ร้อยละ 44.9) นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 21 คน (ร้อยละ 7.7) นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 87 คน (ร้อยละ 32.0) และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 42 คน (ร้อยละ 15.4) โดยที่นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้บริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์เป็นประจำทุกวันประมาณ 1-3 ชั่วโมงในช่วงเวลาประมาณ 18.01-21.00 น. ซึ่งนักศึกษามีทั้งที่เคยใช้และไม่เคยใช้บริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์ แพลตฟอร์มให้บริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์ที่นักศึกษาส่วนใหญ่เคยใช้แล้ว ได้แก่ ยูทูบ (ร้อยละ 87.9) เน็ตฟลิกซ์ (ร้อยละ 60.3) และอ้ายฉีอี้ (ร้อยละ 38.2) ตามอันดับ โดยใช้เพื่อชมภาพยนตร์หรือซีรีส์เป็นหลัก (ร้อยละ 86.4) รองลงมาคือ เล่นเกมส์ และติดตามข่าวสาร ตามลำดับ ทั้งนี้ แพลตฟอร์มฯ ที่ถูกใช้บริการหรือสนใจ 3 อันดับ คือ ยูทูบ เน็ตฟลิกซ์ และดิสเนย์พลัส ฮอตสตาร์ ตามลำดับ

2.2.2 ข้อมูลความสนใจ ความพร้อม และความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำบริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์มาใช้ในการเรียนการสอนด้านกฎหมายในยุคดิจิทัล พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความสนใจในการเรียนรู้เนื้อหาสาระทางกฎหมายจากบริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.776) และมีความพร้อมในการเรียนรู้ ทุกระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.845) จากเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนด้านกฎหมาย นักศึกษาให้ความสนใจเนื้อหาสาระประเภทภาพยนตร์กฎหมายมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.781) รองลงมา คือ ซีรีส์กฎหมาย สารคดีกฎหมายหรืออาชญากรรมที่มีเค้าโครงจากเหตุการณ์จริง และการถ่ายทอดสด ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม กิจกรรมและรูปแบบการเรียนรู้ที่ได้รับความสนใจมากเป็นอันดับแรก คือ การสอนแบบบรรยาย ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.863) รองลงมาคือ การสอนแบบกรณีศึกษา วิธีการสอนแบบแสดงบทบาท และการเรียนรู้แบบอภิปราย ตามลำดับ

2.3 แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนด้านกฎหมายในยุคดิจิทัลโดยใช้บริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์ ที่เชื่อมโยงกับเนื้อหาเชิงกฎหมายที่นำเสนอในแพลตฟอร์ม ฯ และสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักศึกษา

2.3.1 รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยเน้นการสอนแบบบรรยาย (การบรรยายเนื้อหาสาระโดยผู้สอน) ผสมผสานกับการเรียนแบบอื่น ๆ ได้แก่ 1) การสอนแบบกรณีศึกษาสำหรับการเรียนรู้จากสถานการณ์ที่นำเสนอในคดีต่าง ๆ โดยยกตัวอย่างรายกรณีวิเคราะห์เชิงกฎหมาย เปรียบเทียบ และเชื่อมโยงข้อมูลเชิงกฎหมาย 2) วิธีการสอนแบบแสดงบทบาท เช่น การทำศาลจำลอง การจำลองสถานการณ์ โดยมีการกำหนดตัวละคร แสดงบทบาทสมมติ และเชื่อมโยงสถานการณ์กับข้อมูลทางกฎหมาย เป็นต้น 3) การเรียนรู้แบบ

อภิปราย โดยนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากบริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์มาอภิปราย และ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเชิงกฎหมาย และ 4) การสอนแบบถามตอบ โดยตั้งคำถามเชิงกฎหมายเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนรู้จากบริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์ ตามลำดับ เพื่อให้ นักศึกษาได้เรียนรู้ในหลากหลายรูปแบบและสามารถเชื่อมโยงความรู้ทางกฎหมายได้

2.3.2 การคัดเลือกเนื้อหาเชิงกฎหมายที่นำเสนอกฎหมายในแพลตฟอร์มการบริการ สตรีมมิ่ง ผู้วิจัยหรือผู้สอนจะเป็นผู้คัดเลือกเนื้อหาเพื่อใช้ในการเรียนการสอนเป็นหลัก เพื่อ กำหนดประเด็นหลักให้กับผู้เรียนก่อนในเบื้องต้น รวมทั้งต้องทำการกลั่นกรองและเตรียม เนื้อหาที่สามารถเชื่อมโยงกับกฎหมายในแต่ละประเภท

2.3.3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนด้านกฎหมายโดยใช้บริการสตรีมมิ่งและสื่อ ออนไลน์ซึ่งกำหนดเป็นการจัดการเรียนการสอน จำแนกเป็น สาระสำคัญในการจัดการเรียน การสอนหรือความคิดรวบยอด วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ สาระการเรียนการสอน วิธีการ จัดการเรียนการสอน กระบวนการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมเสนอแนะ สื่อหรือแหล่งการ เรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ภาพ 1 แผนการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลที่ใช้บริการสแตมมิ่งและสื่อออนไลน์
ที่มา: สุรัชย์ อุฬารวงศ์, จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนด้านกฎหมายในยุค
ดิจิทัลที่ใช้บริการสแตมมิ่งและสื่อออนไลน์, 2565.

3. สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

3.1 สรุป

จากการวิจัยนี้ สรุปสาระสำคัญตามวัตถุประสงค์ได้เป็น 3 ประเด็น มีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 การนำเสนอกฎหมายในแพลตฟอร์มการบริการสตรีมมิ่ง พบว่า แพลตฟอร์มสตรีมมิ่งในยุคดิจิทัลมีอย่างหลากหลายให้ผู้สนใจได้เลือกชมเนื้อหาตามความสนใจของแต่ละบุคคลทั้งในรูปแบบของภาพยนตร์ สารคดี และซีรีส์ของประเทศไทย และต่างประเทศ มิติทางกฎหมายก็เช่นกันที่ถูกในมุมมองที่แตกต่างกันตามบริบทพื้นที่ วัฒนธรรม สังคม ระบบการทำงาน และความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ทั้งนี้ จากสาระเนื้อหาทางกฎหมายในซีรีส์ ภาพยนตร์ และสารคดีในแพลตฟอร์มการบริการสตรีมมิ่งได้นำเสนอคดีในหลากหลายรูปแบบ อาทิ คดีล่วงละเมิดทางเพศ คดีเรียกค่าสินไหมทดแทน คดีฆาตกรรม คดีสิ่งแวดล้อม คดีล่วงละเมิดทางเพศ คดีทรมานปฏิบัติ คดีโจรกรรมออนไลน์ คดีทำร้ายร่างกาย และคดีลักทรัพย์ สามารถเชื่อมโยงกับกฎหมายได้ 3 ประเภท ได้แก่ กฎหมายแพ่ง กฎหมายอาญา และกฎหมายมหาชน ที่ครอบคลุมระบบการพิจารณาคดี การกำหนดประเด็นข้อพิพาทและการการพิสูจน์ การสืบพยาน (เอกสาร บุคคล วัตถุ) และการพิพากษาคดี สถาปบังคับ (ทางแพ่ง อาญา มหาชน)

3.1.2 ความคิดเห็นของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เกี่ยวกับการนำบริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนด้านกฎหมาย จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งหมด 272 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้บริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์เป็นประจำประมาณ 1-3 ชั่วโมง ในช่วงเวลา 18.01-21.00 น. เพื่อรับชมภาพยนตร์หรือซีรีส์ โดยบริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์ที่นักศึกษาใช้บริการบ่อยหรือสนใจใช้มากที่สุด 3 อันดับ คือ แพลตฟอร์มยูทูบ เน็ตฟลิกซ์ และดิสนีย์พลัส ฮอตสตาร์ ตามลำดับ นักศึกษาส่วนใหญ่ที่มีประสบการณ์ด้านการเรียนในรายวิชาที่มีการนำบริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์ มาใช้คิดเห็นว่า การเรียนการสอนโดยใช้สื่อออนไลน์และบริการสตรีมมิ่งนั้นไม่มีความยุ่งยาก อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดสำหรับนักศึกษาบางส่วนเกี่ยวกับการใช้งาน เช่น ระยะเวลาในการศึกษาเรียนรู้ สัญญาณอินเทอร์เน็ต อัตราค่าใช้จ่ายอินเทอร์เน็ตและค่าไฟฟ้าที่ปรับสูงขึ้น และประสิทธิภาพของสื่อที่ใช้งาน เป็นต้น ทั้งนี้ นักศึกษามีความสนใจในระดับมากที่สุดและมีความพร้อมในระดับมากสำหรับการเรียนรู้เนื้อหาสาระทางกฎหมายจากบริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์ โดยให้ความสนใจมากที่สุดภาพยนตร์กฎหมาย ซีรีส์กฎหมาย และสารคดีกฎหมาย หรืออาชญากรรมที่มีเค้าโครงจากเหตุการณ์จริง นอกจากนี้ นักศึกษามีความสนใจกิจกรรมและรูปแบบการเรียนรู้ โดยภาพรวมในระดับมาก โดยสนใจการสอนในลักษณะของการบรรยายมากเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ การสอนแบบกรณีศึกษา การสอนแบบแสดงบทบาท การเรียนรู้แบบอภิปราย และการสอนแบบถามตอบ ตามลำดับ

3.1.3 แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนด้านกฎหมายในยุคดิจิทัลโดยใช้บริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์ สรุปประเด็นที่ควรพิจารณา ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานที่เน้นการสอนแบบบรรยายผสมผสานกับการเรียนแบบอื่นเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้

ในหลากหลายรูปแบบและสามารถเชื่อมโยงความรู้ทางกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้วิจัยหรือผู้สอนเป็นผู้คัดเลือกเนื้อหาเพื่อใช้ในการเรียนการสอนเป็นหลัก เพื่อกำหนดประเด็นหลักให้กับผู้เรียนก่อนในเบื้องต้น รวมทั้งต้องทำการกลั่นกรองและเตรียมเนื้อหาที่สามารถเชื่อมโยงกับกฎหมายในแต่ละประเภท รวมทั้งกระบวนการจัดการเรียนการสอนด้านกฎหมายโดยใช้บริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์ควรครอบคลุมสาระสำคัญในการจัดการเรียนการสอนหรือความคิดรวบยอด วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ สาระการเรียนการสอน วิธีการจัดการเรียนการสอน กระบวนการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมเสนอแนะ สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

3.2 อภิปรายผล

3.2.1 จากสาระเนื้อหาทางกฎหมายในซีรีส์ ภาพยนตร์ และสารคดีในแพลตฟอร์มการบริการสตรีมมิ่ง ได้นำเสนอคดีในหลากหลายรูปแบบ อาทิ คดีล่วงละเมิดทางเพศ คดีเรียกค่าสินไหมทดแทน คดีฆาตกรรม คดีสิ่งแวดล้อม คดีล่วงละเมิดทางเพศ คดีทฤษฎีปฏิบัติ คดีโจรกรรมออนไลน์ คดีทำร้ายร่างกาย และคดีลักทรัพย์ สามารถเชื่อมโยงกับกฎหมายได้ 3 ประเภท ได้แก่ กฎหมายแพ่ง กฎหมายอาญา และกฎหมายมหาชน ที่ครอบคลุมระบบการพิจารณาคดี การกำหนดประเด็นข้อพิพาทและการพิจารณาพิพากษา การสืบพยาน (เอกสาร บุคคล วัตถุ) และการพิพากษาคดี สภาพบังคับ (ทางแพ่ง อาญา มหาชน) สอดคล้องกับที่ วิโรจน์ สุทธิสีมา กล่าวว่า ความเปลี่ยนแปลงได้เกิดขึ้นกับมาตรฐานการผลิตภาพยนตร์ซึ่งรับอิทธิพลจากประเทศตะวันตกโดยมีการผสมผสานระหว่างความเป็นสากลกับเอกลักษณ์ของความเป็นท้องถิ่น รวมทั้งจากวิถีคิดแบบผู้ชมเป็นศูนย์กลางที่ทำให้มีทั้งการผลิตซ้ำความต้องการเดิมของผู้รับชมภาพยนตร์กลุ่มใหญ่ และการสร้างความหลากหลายจากข้อมูลที่ค้นพบจากผู้ชมกลุ่มใหม่

3.2.2 นักศึกษามีความสนใจในการเรียนรู้เนื้อหาสาระทางกฎหมายจากบริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์ในระดับมากที่สุด และมีความพร้อมในการเรียนรู้เนื้อหาสาระทางกฎหมายจากบริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์ในระดับมาก ซึ่งส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ด้านกฎหมายจากภาพยนตร์กฎหมาย ซีรีส์กฎหมาย และสารคดีกฎหมายหรืออาชญากรรมที่มีเค้าโครงจากเหตุการณ์จริงในระดับมากที่สุด ส่วนการถ่ายทอดสดนั้นได้รับความสนใจในระดับมาก จากผลการศึกษาข้างต้น สามารถกล่าวได้ว่า นักศึกษาคณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่มีความคิดเห็นและให้การตอบรับในเชิงบวกกับการนำบริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนด้านกฎหมาย ซึ่งอาจส่งผลทำให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้วิธีการหรือเทคนิคที่นำเสนอจากการชมสตรีมมิ่งที่ใช้เป็นกรณีศึกษาเพื่อนำมาพัฒนาตนเองให้สามารถปรับใช้ตัวบทกฎหมายไทยกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้ในอีกทางหนึ่งก็เป็นได้ ซึ่งสอดคล้องกับที่ รุ่งรอง สามสาหร่าย กล่าวว่า เน็ตฟลิกซ์สามารถตอบสนองรสนิยมในการเลือกชมภาพยนตร์ของผู้ชมได้ การรับชมสื่อผ่านแอปพลิเคชันและเว็บไซต์เน็ตฟลิกซ์ทำให้เกิดการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีความเหมาะสมกับรูปแบบการใช้ชีวิตแต่ละวัน ซึ่งการเรียนรู้จากช่องทางดังกล่าวอาจเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการเพิ่มพูน

องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างผลิตพลีนได้ ดังที่ สราวุธ ทองศรีคำ กล่าวว่า การรับชม ภาพยนตร์สตรีมมิ่งมีปริมาณเยอะและหลากหลายเป็นการขยายขอบเขตความรู้ของตนเองได้อีกทางหนึ่ง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่นในสังคมออนไลน์ รวมทั้งการแบ่งปันและ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากการรับชมเนื้อหาได้ รวมทั้งกัลยา บุณยสิริจรัสรัฐ กล่าวว่า วิดีโอ สตรีมมิ่งถือเป็นเครื่องมือการสอนเสริมที่มีประสิทธิภาพ จากการสอนหลักสูตรภาษาอังกฤษขั้น พื้นฐานผ่านวิดีโอสตรีมมิ่ง สามารถช่วยปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของ นักเรียน และนักเรียนมีทัศนคติเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของทั้งการสตรีมวิดีโอและการเรียน หลักสูตรผ่านวิดีโอสตรีมมิ่ง

3.2.3 แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนด้านกฎหมายในยุคดิจิทัลโดยใช้บริการ สตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์ที่มีรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยเน้นการสอนแบบ บรรยาย ผสมผสานกับการเรียนแบบอื่น เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ในหลากหลายรูปแบบและ สามารถเชื่อมโยงความรู้ทางกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับที่ สุรัชย์ อุฬารวงศ์ นำเสนอรูปแบบหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ด้านกฎหมาย PENCIL Model ซึ่งเนื้อหาที่ใช้ในการ จัดการเรียนรู้อาจต้องมีความสอดคล้องกับบริบท สภาพการใช้กฎหมาย และความต้องการโดยเน้น การเสริมสร้างความรู้หลากหลายรูปแบบ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ไม่เน้นข้อมูลเชิง วิชาการมากเกินไป และการเสวนาปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข มีรูปแบบการเรียนรู้ที่ ผสมผสานกันระหว่างการบรรยาย การอภิปรายกลุ่มย่อย การนำเสนอกรณีตัวอย่าง การ นำเสนอความคิดเห็นหรือประสบการณ์ และการเน้นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นควบคู่กับการ นำเสนอแนวทางแก้ไขที่เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริง

3.3 ข้อเสนอแนะ

3.3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมและรูปแบบการเรียนรู้ของการเรียนการสอนด้านกฎหมายที่ประยุกต์ใช้บริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความสนใจ ภาพรวมในระดับมาก ผู้วิจัยอาจพิจารณาการจัดกิจกรรมและรูปแบบการเรียนการสอนแบบ ผสมผสานการสอนแบบบรรยายควบคู่กับการสอนแบบกรณีศึกษา การสอนแบบแสดงบทบาท การเรียนรู้แบบอภิปราย การสอนแบบถามตอบ และการสอนแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

3.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไป ควรมุ่งเน้นต่อยอดงานวิจัยครั้งนี้เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง และให้ทราบผลของการนำไปใช้ เช่น การจัดระบบความคิดด้วยแผนที่ความคิด สำหรับเรียนรู้ กฎหมายจากบริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์ การสำรวจความคิดเห็นจากนักศึกษาภายหลัง จากที่มีการเรียนการสอนโดยใช้บริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์ และปัญหาและอุปสรรคจาก การประยุกต์บริการสตรีมมิ่งและสื่อออนไลน์ในการเรียนการสอนด้านกฎหมาย

บรรณานุกรม

- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, สำนักยุทธศาสตร์. รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2563. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2563.
<https://www.etda.or.th/th/Useful-Resource/publications/Thailand-Internet-User-Behavior-2020.aspx>. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2564.
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. “คาดการณ์จำนวนผู้ชมทีวีออนไลน์ OTT เปรียบเทียบสภาพตลาดโลกและ OTT ไทย (2019-2023).” ม.ป.ป. <https://broadcast.nbtc.go.th/data/academic/file/620800000002.pdf>. สืบค้นเมื่อ 26 ตุลาคม 2564.
- กัลยา บุณยสิริจรัสรัฐ. “ผลการใช้สื่อสตรีมมิงวิดีโอในการสอนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน.” วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น 8, น.1 (มิถุนายน-พฤศจิกายน 2557): 121-131.
- ดิเรก ควรสมาคม. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2552.
- ดิเรก ควรสมาคม. ความรู้ทั่วไปและหลักการพื้นฐานทางกฎหมาย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2564.
- ทศนา แคมมณี. ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ธนากร เลิศสุตวิชัย. “ทำความรู้จักกับ Music Streaming คืออะไร เปรียบเทียบ 3 ค่ายยักษ์ Spotify, Apple Music และ Joox. Digital Wow Marketing.” 2560.
<https://digitalmarketingwow.com/2017/08/25/music-streamingคืออะไร/#gsc.tab=0>. สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2567.
- ธนากรไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน). “Future of Entertainment โลกความบันเทิงแห่งอนาคต.” ม.ป.ป. https://www.scb.co.th/th/personal-banking/stories/business-maker/future-of-entertainment.html?MRK_CMPG_SOURCE=wcc-. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2564.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้. “สตรีมมิง (Streaming).” 2561.
<https://il.mahidol.ac.th/th/i-learning-clinic/computer-articles/สตรีมมิง-streaming/>. สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2567.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, คณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษากายใน. รายงานการประเมินตนเอง สำนักวิชานิติศาสตร์ ปีการศึกษา 2563. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. 2564. https://qa.crru.ac.th/report/CRRU_report2563.pdf. สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2567.

- ปรีดี ฤกษ์วลีกุล. “ยอดผู้สมัครบริการสตรีมมิงทั่วโลก พุ่งสูงกว่า 1,000 ล้านคนแล้ว.” 2564.
<https://www.beartai.com/buzz/571139>. สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2564.
- รณรงค์ สามสาหาย. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกชมภาพยนตร์ออนไลน์ผ่าน Netflix.”
การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2563.
- วิโรจน์ สุทธิสีมา. “ความเปลี่ยนแปลงของสื่อสตรีมมิงในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย: มุมมอง
จากกลุ่มผู้สร้างและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง.” *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้* 9, ฉ.2
(กรกฎาคม-ธันวาคม 2564): 104-120.
- สมฤกษ์ การวิวัฒน์. “การพัฒนารูปแบบการแก้ปัญหาฝ่าวิกฤตโควิด-19 และความท้าทาย
ภาคอุตสาหกรรม SMEs.” *วารสารนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราช
ภัฏเชียงราย* 8, ฉ.2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2567): 156-178, [https://so06.tci-
thaijo.org/index.php/lawcrru/article/view/273583](https://so06.tci-thaijo.org/index.php/lawcrru/article/view/273583). สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2567.
- สรวิชัย ทองศรีคำ. “ประสบการณ์ความบันเทิงของภาพยนตร์สตรีมมิงและการปรับตัวของ
ธุรกิจภาพยนตร์ในประเทศไทย.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต*, 2564.
- สุรัชย์ อุฬารวงศ์. *การจัดการเรียนรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านดู่
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย*. (รายงานวิจัย). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. 2555.
- Arends, Richard I. *Learning to Teach*, 5th ed. Singapore: McGraw-Hill, 2001.
- Eggen, Paul Duane, and Donald P. Kauchak. *Strategies and Models for Teachers
Teaching Content and Thinking Skills*. 5th ed. Boston: Pearson Education Inc., 2006.
- Joyce, Bruce, and Masha Weil. *Model of Teaching*. Toronto: Allyn & Bacon, 1996.
- Nunnally, Jum C. *Psychometric Theory*. 2nd ed. New York: McGrall-Hill, 1978.
- Spiliotopoulou, Georgia. “Reliability Reconsidered: Cronbach’s Alpha and
Paediatric Assessment in Occupational Therapy,” *Australian
Occupational Therapy Journal* 56, 3 (May 19, 2009): 150–155, quoted in
Feyza Nehir Oznur Muz et al., “Nicotine Use Awareness and Nicotine
Insight Scale in Addicts: A Turkish Validity–Reliability Study,” *The Turkish
Journal on Addictions* 11, No.2 (July 17, 2024): 164-169.
- Visual Audio Network. “Live Streaming คืออะไร.” 2021. [https://www.vaninter.
com/2021/03/29/what-is-live-streaming/](https://www.vaninter.com/2021/03/29/what-is-live-streaming/). accessed November 1, 2024.
- Wealth CONNEX. “ศึกธุรกิจ Video Streaming ระดับโลกระหว่าง Netflix Disney + และ
Apple TV+.” 2562. [https://wconnex.bualuang.co.th/s/article/videostreaming
battle?language=th](https://wconnex.bualuang.co.th/s/article/videostreaming-battle?language=th). accessed November 1, 2024.
- Yamane, Taro. *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd ed. London: John
Weather Hill, Inc., 1973.